

Arkivmeldingen – en kioskvelter?

Kioskvelter for folk flest? Neppe. Men i arkivmiljøet? Ja, så absolutt. Og til og med bokstavelig talt, uten at vi tror det var Kulturdepartementets intensjon. Meldingen er nemlig verdt å demonstrere mot og ikke bare som sedvanlig for en stillferdig arkivar, hviske som stemmen i gresset, men rope fra alle hustak: Varsku! Demokratiet er truet! Velt kiosken!

Fredag 9. november inviterte Kulturdepartementet til pressekonferanse i forbindelse med slipp av Meld. St. 7 Arkiv:

Det overordna målet for arkivpolitikken er å sikre arkiv som har stor kulturell verdi eller forskingsverdi. Ein annan svært viktig funksjon er å ta vare på rettsleg dokumentasjon og viktig forvaltningsdokumentasjon.

Det var med skjelvende hender vi i de fire arkivorganisasjonene bladde gjennom meldingen så snart den forelå. Og desto større var skuffelsen over at Kulturdepartementet nok en gang har demonstrert at de ikke evner å ha det helhetlige blikket på hva arkivsektoren favner. Spennet går nemlig fra et dokument blir skrevet til det havner i Riksarkivets gjemmer for lesing om 100 år. Fra arkivdanning, som vi kaller det i arkivsektoren, til arkivdepot. Kulturdepartementets, og Riksarkivets, spesialdreier seg om de historiske arkivene og dette fremgår også helt tydelig av både pressemeldingen som beskrevet over og enda viktigere, i meldingen selv. Og som vi i arkivorganisasjonene gjentatte ganger har spilt inn underveis i departementets skriveprosess: det er i arkivdanningen at grunnlaget for hva som skal befinne seg i fremtidens historiske arkiv blir lagt, ergo må vi sikre at denne skjer på best mulig måte.

På side 10 i meldingen slås den såkalte hovedutfordringen for arkivsektoren fast: «Den største utfordringa på arkivområdet – handteringa av digitalt skapte arkiv – er likevel felles for alle samfunnssektorar». Vi er helt radikalt uenig i dette utsagnet. Den største utfordringen for arkivsektoren, slik vi ser det, er ikke digitalt skapte arkiv, men derimot alt digitalt arkiv som *ikke* blir skapt. I alle offentlige virksomheter, store som små, kommunale som statlige, foregår det daglig arkivdanning i digitale verktøy som ikke finner veien til arkivet. Vi snakker om dokumenter sendt på sms, opprettet i fagsystem eller sendt på e-post. Relevante saksdokumenter som ikke journalføres og dermed ikke blir en del av beslutningsgrunnlaget. Og dessuten utelates fra offentlig journal, ofte kalt selve nøkkelen til innsyn.

Arkivmeldingen skal opp til behandling på Stortinget i løpet av vårsesjonen. Vårt skrekksenario er at meldingen skal gå igjennom uten at denne skjevheten blir rettet opp, at arkivmeldingen blir stående som «fagbok» og referanselitteratur på tema «arkiv» i lang tid fremover og at derfor ingen reelle utfordringer i arkivdanningen blir belyst og derfor ikke blir tatt tak i. Og i mellomtiden skrumper de historiske arkivene som Kulturdepartementet er så opptatt av, inn.

Vi roper igjen: Varsku! Demokratiet er truet! Velt kiosken!